

Izhaja vsak torek in soboto v tednu ob 11. uri predpoldne za mesto ter ob 3. uri popoldne za deželo. Ako pade na ta dneva praznik izide dan prej ob 6. zvečer. Stane po pošti prejemati ali v Gorici na dom pošiljan celoletno 8 K., polletno 4 K. in četrletno 2 K.

Prodaja se v Gorici v tabakarnah Schwarz v Šolskih ulicah in Jellersitz v Namskih ulicah po 8 vin.

GORICA

(Zjutranje izdanje.)

Uredništvo in upravnništvo se nahajata v »Narodni tiskarni«, ulica Veturinih h. št. 9.

Dopise je nasloviti na uredništvo, oglase in naročila pa na upravnništvo »Gorice«. Oglasi se računajo po petih vrstah in sicer ako se tiskajo 1-krat po 12 vin., 2-krat po 10 vin., 3-krat po 8 vin. Ako se večkrat tiskajo, računajo se po pogodbi.

Izdajatelj in odgovorni urednik Josip Marušič.

Tiska »Narodna tiskarna« (odgov. J. Marušič).

Pisaču, piščemu s kolom.

Ko smo pričeli z objavljanjem druge serije svojih člankov o Tumovem razkolu na pevskem polju, smo v začetnem članku (»Gorica«, št. 40.) zapisali ta-le stavek: »Z generalom Tumo je stopil v boj zoper naš članek tudi Tumov adjutant«. Če tudi nismo imenovali tega adjutanta s pravim imenom, vendar so ga naši čitatelji gotovo že uganili iz našega opisa. In kdo naj bi ga ne izpoznal? Saj iz njegovih pisarij kar v oči zbada samooblastni, oholi, smešno-preteči, osebnostni slog. Naša slika o »jahanju na navadnem breajočem kljusefu« je bila torej pribita. Ako bi se »Soča« tega peresa odkrižala, bi bilo med goriškimi Slovenci mnogo manj pohujšanja, jeze in sovraštva.

Poleg večkrat imenovane Tumove »poslanice« je prinesla »Soča« tudi neko strupeno notico, katera je imela biti odgovor na prvo serijo naših člankov (»Politika in petje«), a je bila prav za prav le pobalinski napad na namišljenega pisca naših člankov. Da smo takoj takrat sklenili odbiti te napade, ni iskati uzroka morda v naši volji, da bi branili napadenega namišljenega dopisnika, ampak v našem trdnem sklepu, da izvajamo to polemiko zastran Tumovih politično-pevskih aspiracij do zadnje pičice. Ker pa poznamo predobro »šibko stran« našega nasprotnika, ki bi rad pozornost od prepornega objekta, za kateri tu gre, odvrnil z napadi na osebe, moramo tudi neosnovane osebnostne napade odbiti ter tako poiskovati nasprotnika za plotom osebnosti, za katerem se tako rad skriva.

Za »poslanico« pride na vrsto notica. Nje pisač, splošno znani Tumov famulus igra v vsem goriškem razkolu, in tudi v pevskem, ulogo, zaradi katere ga ne moremo zavidati, pač pa ga moramo ostro obsojati. Ta uloga se dá najbolje primerjati ulogi »Johanna«, nemškega »Stallknechta« v humorističnem listu »Fliegende Blätter«. Ta »Johann« ima, kakor znano, nalogo, metati skozi vrata vse neljube goste svojemu gospodarju krčmarju. To ulogo opravlja famulus že leto in dan v »Soči« svojemu »šefu« Tumi. Kadar stopi kdo dr. Tumi »na prste«, odgovori mu v »Soči« sam, če ne more stvarno, pa advokatsko. Ali to mu ne zadostuje; predrznež mora biti kaznovan, — in takrat dobi famulus povelje: **puc, puc, ks, ks!** Zdaj gorje ti, »predrznik« človek! Če ne tebi, pa komu drugemu, katerega si famulus izbere, da lažje po njem udriha; kajti brez kake osebe on ne more in ne more. Koga si mora izbrati, da mu »drži« hrbet. Povelje se mora izvršiti, če ne na krivcu, pa na nedolžniku. In takrat pisač sede, si zaviha rokave in pograbi po peresu — kaj peresu! — po piščem kolu, ki pada po imenu izbrane žrtve liki kij po kosteh v »jamo razbojnikov« zaslega popotnika.

V tako žrtev si je izbral pisač v našem slučaju g. čitalničnega pevovodjo. Ker pa ne moremo — kakor rečeno — tega skakanja za plot pisačem dovoliti, nam je na tem, da ga izza plota povlečemo. Za to bi potrebovali tudi mi kol, ali iz spoštovanja do svojih čitalteljev, se hočemo zadovoljiti s peresom.

Najprej pograbi pisač v svoji notici po denunciaciji. Ovajati je pisaču sladko, plemenito. On se kar nič ne briga za razsodnost svojih čitalteljev, ki menda

niso taki tepci, kakor jih on zopet in zopet stigmatizira. Denuncijant se gabi že želodec, da o morali ne govorimo. Človeškemu čustvu se protivi vsako ovajanje takega dejanja, ki je samo na sebi slabo, na katero ni imel ovaduh nobene ingerence in katero po človeških nazorih o morali zasluži, da pride na dan, ker zapade že z ovadbo zaslužen kazni. Hujše je, če ovaja ovaduh slabo dejanje, na katero bi bil lahko toliko uplival, da bi je bil preprečil. Najhujše pa je, če je denuncirano dejanje dobro ter mu je hotel ovaduh dati le z ovadbo navideznost slabega dejanja.

Čitalnični pevovodja se je že iz mladih nog bavil z zvonstvom ter je v tem oziru najboljši veščak med glasbeniki na Goriškem. Pred leti se je pojavil pri nas nov zvonar iz sosednjega kraljestva, kateremu je lastni oče dal spričevalo, da je začetnik. Temu so odgovarjali tudi njegovi izdelki in negotovost v uglaševanju zvonov. Ni treba naglašati, da so zvonovi važen objekt v cerkveni umetnosti, da je vsakega kristjana dolžnost tej umetnosti pripomoči, da je pa veščaka še večja dolžnost, širiti med ljudstvom prave nazore o cerkveni umetnosti. K tema dolžnostima se pridružuje še tretja dolžnost. K pojavu »novih« zvonov se je pojavila tudi nova, a žalostna prikazen: iz nabave zvonov se je večkrat izcimila pravda med zvonarjem in občino, ki ni bila nikomur na korist. Pravde pobijati pa mora vsakdo, kdor ima za ljudstvo srce. — In čujte zdaj ljudje božji, kak zločin je zagrešil g. čitalnični pevovodja? Gori imenovani trojni dolžnosti nasproti cerkveni umetnosti in blaginji našega ljudstva je menil zadostiti s tem, da je prijavil v nekdanji »Soči« več stvarnih člankov o zvonstvu ter je šel našemu ljudstvu tudi zasebno z dobrim svetom na roko. To je stalo gospoda M. časa, dela, truda in tudi denarja. Dobil je pa za to tudi plačilo. To plačilo je bilo: zmerjanje, žuganje s klofutami in celo — z revolverjem od strani, katere nam ni menda treba imenovati. Tej strani se je pridružil sedaj še pisač v sedanjih »Soči« s tem, da hoče gospoda M. smešiti in kar je za tem še hujšega. Članke o zvonovih je prejemal A. Gabršček, tedanji urednik »Soče«, prostovoljno v svoj list. nihče mu jih ni usiljeval, nihče ga ni prosil; sprejemal jih je z odprtimi rokama, ker niso koristili le ljudstvu, ampak tudi njemu kot uredniku. Če bi mu ne bili ugajali, bi jih bil vrgel v koš. Kdor to premisli, mora priznati, da ima Gabršček nasproti tem člankom vezane roke, da bi bil le sebe po zobeh, ako bi jim hotel kaj oporekati. Politična strast mu je pa že tako otopila kožo, da ne čuti udarcev, ki po oni notici nanj leté. Da pa ne bo »Sočin« mazač upal, da pojde zdaj po njegovi ovadbi g. M. zaradi člankov o zvonovih v Sibirijo, mu povemo, da je za te članke gospoda M. dobro vedel glavni predstojnik, kateri ga je tudi pohvalil, da poučuje nevedno ljudstvo. In ker bi dal pisač one notice svojim čitalteljem razumeti, kakor da bi bilo onim člankom za kaj drugega nego za stvar samo, mu nadalje povemo, da ni prejel g. M. doslej, kakor za svoje izvenslužbeno delovanje na glasbenem in pevskem polju, tako tudi za »zvonjenje« niti vinarja, če tudi so mu bili ponujani lepi honorari. In kdo je tisti, ki pobira kamenje v »Soči«! — (Dalje prih.)

Goriški deželni zbor.

Deseta seja.

V torek 9. t. m. začetek ob 5. uri popoldne. Navzoči vsi poslanci. Deželni glavar otvori sejo. Prebere se zapisnik prejšnje seje. Posl. Grča se oglasi k zapisniku in želi, da se isti popravi v tem smislu, da je on, ko je poročal v zadnji seji o prošnji občine Šebrelje za popravilo ali prav za prav za napravo dveh mostov Stopnik in Trata, rekel, da občina prosi podpore za napravo dveh novih mostov. Ko ni temu nihče ugovarjal, naznani dež. gl., da je poslanec Muha prijavil neko interpelacijo, katero bo čital po končnem dnevnem redu. Na to preide zbornica k dnevnemu redu. Pri prvi točki dnevnega reda, tiče se izvolitve odseka 11 članov za poučenje in posvetovanje deželnega zdravstvenega zakona predlaga poslanec dr. Gregorčič izvolitev 7 članov in sicer iz članov pravnega in finančnega odseka, ki naj povabi k posvetovanju tudi zdravniške izvedence. Ta predlog se sprejme. Posl. Muha poroča v imenu pravnega odseka o prošnji občine Cerkno za premembo zakona glede preskrbe ubožcev v posameznih davčnih občinah ter oskrbovanja občinskih cest. On predlaga da se preide o tej prošnji na dnevni red. Vsprejeto.

Poslanec conte Panigai utemeljuje svoji v zadnji seji stavljeni predlog glede podpore 2000 K za pogozdovanje močvirjev v občinah Gračež in Oglej. Danes zahteva predlagatelj mesto 2000 K 4000 K, ker se ima to pogozdovanje raztegniti tudi na tržiško močvirje. Predlaga pa, naj se njegov predlog odstopi finančnemu odseku.

Zdaj pride na vrsto poročilo pravnega odseka o zakonskem načrtu glede občinskih taks. Poročevalec je dr. Egger.

Preide se brez splošne debate k podrobni razpravi tega zakonskega načrta. Posl. Lapanja zahteva čitanje posameznih točk zakonskega načrta, ker misli staviti svoj predlog za vpeljavo taks tudi na delavce in podvzetnike, ki niso avstro-ogerski državljani in ki prihajajo iz tujih držav iskati si službo v naše kraje. Na to se začne čitanje posameznih paragrafov. Pri II. členu točka 10, vsled katere naj bi se plačale takse tudi od pogreba, navadnih jam itd., oglasi se za besedo posl. Grča. Govornik je odločno proti tej taksi, ker zahtevati takse za pogrebe in za navadne jame od ubožcev, je nekaj nečuvnega, nekaj inhumanega. Sicer pa bi po njegovem mnenju ne mogle imeti občine pravico nalagati takse od pogreba in jam na vseh pokopališčih, marveč ako se že hoče, jedino le na občinskih pokopališčih. So pa nekatera pokopališča tudi cerkvena in privatna; in ako bi torej občina zahtevala takse od pogrebov in jam na takih pokopališčih, bi segala s tem v tujo lastnino.

Dr. Venuti ugovarja govorniku in dr. Tuma se dr. Venutiju — pridružuje: Le na mesto »navadne jame« pravi on, glasilo naj bi se v 10. točki »jame na posebnem prostoru in v posebni vrsti«.

Dr. Gregorčič je za to, da bi se ta točka sploh brisala. Dr. Tuma odtegne svoj predlog; poprime se ga pa poslanec Grča, ker misli, da bi bilo s tem vendar nekoliko ublaženo določilo 10. točke. V debato posežeta še dr. Marani in dr. Egger, kateri slednji vzdržuje predlog odsekov.

Pri glasovanju padejo naposled vsi drugi predlogi in vsprejet je bil odsekov

predlog z glasovi vseh Italijanov in pa z onim dr. Tume, proti njemu glasovali so vsi ostali Slovenci.

Poslanec Grča je pri čitanju točk 11, 12 in 13 zahteval, naj se vse tri točke brišejo iz načrta. Te točke določijo namreč, da so opravljene občine nalagati takse tudi za hrambo nosil (oziroma za začasno hrambo mrtvecev v mrtvašnici, kadar jih je izvoziti ali položiti v rako itd.), za odkopavanje mrličev in za razkuževanje (v slučajih epidemičnih ali kužnih živalskih boleznij). Govornik pravi, da bi se potemtakem moralo plačati v kakem slučaju do 8 taks po 100 K predno bi našel mrlič svoje stalno mirno mesto. On pravi, da hoče vse te takse nadomestiti goriškemu mestu taksa za tiče v kletkah, o čemur da hoče staviti kasneje formalni predlog. Posebno glede točke 13 (razkuženje) se je unela živahna debata, v katero je posegel tudi dr. Rojic.

Dr. Rojic se je izrekel odločno za to, da naj nosijo stroške za razkuženje občine same. Govornik je prav umestno pripomnil, da ako bodo morali privatniki plačevati takse za razkuženje, bodo ti v več slučajih zakajali kužne bolezni, ki se bodo vsled tega lahko razširile po cellem mestu in po celi občini. Torej je v interesu javne zdravstvene varnosti, da se ljudem ne daje povoda prikrivati take bolezni in sicer iz strahu pred — stroški.

Pa vsi ti odgovori niso nič izdali, kajti italijanska večina in z njo tudi dr. Tuma, glasovali so za odsekovne predloge.*

Po prečitaniu vseh točk tiče jih se taks, predlaga poslanec Grča, kakor je že poprej omenil, naj se stavijo takse tudi na tiče v kletkah, ker je to nekaj luksusa in ob enem tudi trpinčenje ptic. Predlog seveda pade. Poslanec Lapanja pa pravi, da ne bode stavil predloga glede upeljanja taks na delavce in podvzetnike inozemce, ker ga je vladni zastopnik podučil, da ni tak predlog umesten, dokler trajajo sedanje trgovinske pogodbe med našo in tujimi državami. Stavi pa resolucijo, ki pozivlja vladu, da si pri prihodnjem sklepanju trgovinskih pogodb z drugimi državami v tem pogledu pridržijo prosto roko.

Ko je pri glasovanju tudi ta resolucija padla, je bil sprejet ves zakonski načrt, kakor ga je predlagal pravni odsek v vseh treh branjih, z italijanskimi glasovi. Ta zakon priobčimo o svojem času v našem listu v polnem besedilu.

Zbornica preide k naslednjim točkam namreč k poročilu finančnega odseka o zaključnih računih in preudarkih nekaterih v deželni upravi stojećih zalogov, ki so bila vsa sprejeta. Na to prečita poslanec Muha v svojem in v imenu vseh slovenskih poslancev stavljenou interpelacijo do finančnega ministra, v kateri vpraša: 1. Ali hoče Nj. ekselenca poskrbeti za to, da bodo imeli vsi uradniki, ki se nastavljajo v slovenskih ali mešanih okrajih, popolno in pravilno kvalifikacijo o znanju slovenskega jezika. — 2. Ali hoče poskrbeti, da bodo imenovani za c. kr. davkarijo v Gorici le taki uradniki, ki so večši slovenščine v besedi in pismu?

Na to preide zbornica k volitvi odseka za poučevanje in poizvedovanje o zdravstvenem deželnem zakonskem načrtu, v katerega so bili izvoljeni sledeči gospodje: dr. Rojic, dr. Tuma, prof. Berbuč, dr. Waiz, conte Valentinis, dr. Venuti in dr. Egger.

*) Največji dokaz za »tajno zvezo dr. Gregorčiča z dr. Pajerjem« je pač to, da glasuje dr. Tuma z Italijani proti — Slovincem! Op. ur.

Na to zaključijo glavar sejo ter napove prihodnjo za v četrtek.

Jednajsta seja.

Začetek v četrtek dne 11. t. m. ob 5. uri popoldne.

Navzoči vsi poslanci.

Po odobrenem zapisniku, ki se je poprej prečital, se prečitajo nekatere nove prošnje za podpore, došle deželnemu zboru. Predno se preide k dnevnemu redu, odgovori vladni zastopnik na interpelacijo posl. Gabrščka in drugih slovenskih tovarišev zaradi razpisa službe za profesorja slovenščine na realki, katero smo svoječasno omenili v svojem listu. Vladni zastopnik pravi, da bode naučna uprava skrbela, da dobi mesto učitelja na realki oseba, ki je za podučevanje slovenskega jezika na srednjih šolah popolnoma usposobljena, torej oseba, ki je izprašana za slovenski jezik za celo gimnazijo ali realko. Le v slučaju, da bi takega prosilca ne bilo, pomagala si bode naučna uprava na kak drugi način, ali le začasno ter da bode služba potem zopet razpisana v smislu kakor to zahtevajo interpellantje.

Preide se k dnevnemu redu.

Prva točka je sporočilo združenega finančnega in pravnega odseka: pravilnik za deželni odbor in statut za osebo deželnih uradov.

Poročevalec dr. Marani.

Brez splošne debate preide se k specialni razpravi. Večina §§ se sprejme tako, kakor jih predlaga odsek. Pri §, ki določa delokrog deželnega tajnika, predlaga dr. Venuti, da ostane med dolžnostmi deželnega tajnika tudi nadziranje deželnih uradov, kar je deželni odbor predlagal ali je odsek iz pravilnika izbrisal. Dr. Tuma se temu predlogu ne le samo pridruži nego gre še dalje ter predlaga, naj bi bili izročeni tudi vsi deželni zavodi tajniku v nadzorovanje. Predlog Venutijev se sprejme, predlog Tumov pa pade.

Sprejel se je pa predlog Tumov glede one točke, ki določa, da tiče deželnim poslancem in odbornikom ter uradnikom na komisijah od mest do kolodvorov kakor tudi obratno ali pa do ladij, dvouprežni voz, po katerem predlogu bodo dobivali poslanci in odborniki odškodnino za dvouprežni voz, a uradniki pa odškodnino za jedno-uprežni voz.

Tudi se je sprejel predlog dr. Eggerja, da dobi deželni tajnik, ko bode pomaknen v VI. službeni razred, naslov deželnega svetnika, kakor tudi računski preglednik, ako bi bil pomaknen v VIII. plačilni razred, naslov računskega svetnika.

Drugače se pravilnik sprejme, kakor ga predlaga odsek. Po tem pravilniku bodo deželni uradniki liki državni uradniki uvrščeni v službene razrede in sicer od XI.—VI.

Ustanovljajo se po tem pravilniku štirje deželni uradi in sicer: 1. Pisarnica, 2. stavbinski urad, 3. računski urad in 4. blagajnica.

Po statutu za osebo deželnih uradov sonameščeni pri deželnem odboru in sicer:

1. jeden deželni tajnik v VII. plačilnem razredu, ki zamore preiti v VI. plačilni razred. 2. za deželno pisarno: a) jeden kancelar v X. plačilnem razredu, ki zamore preiti v IX. plačilni razred, b) trije asistenti v XI. plačilnem razredu, ki zamorejo preiti v X. razred z naslovom pisarniški oficijali; 3. za deželni računski urad: a) jeden ravnatelj v VIII. plačilnem razredu, ki zamore preiti v VII. in VI. plačilni razred, b) jeden preglednik (revident) v IX. plačilnem razredu, c) jeden oficijal v X. plačilnem razredu, ki zamore preiti v IX. plačilni razred, č) trije asistenti v XI. plačilnem razredu, ki zamorejo preiti v X. in IX. plačilni razred. Kedar bodeta vsled določb tega statuta pri deželnem računskem uradu dva ali več preglednikov (revidentov), bode imel deželni odbor oblast, povišati jednega izmed preglednikov (revidentov) — ako so izvršeni vsi pogoji določeni v V. členu statuta, — v VIII. plačilni razred z naslovom računski svetnik; 4. za deželno blagajno: jeden blagajnik v

IX. plačilnem razredu; 5. za stavbinski urad: jeden inženir v VII. plačilnem razredu, ki zamore preiti v VI. plačilni razred.

Po novem pravilniku so se povišale plače deželnim odbornikom, ki bodo dobivali odslej mesto letnih 2400 K, — 4000 K, in za deželnega glavarja, ki bode dobival mesto dosedanjih 4800 K, — 6000 K. Zvišale so se tudi dijete poslancem. Dosedaj so imeli poslanci stanujoči na deželi po 8 K na dan, poslanci pa, ki so stanovali v mestu, nič. Odslej pa bodo imeli poslanci stanujoči na deželi po 16 K na dan in istotako bodo imeli 16 K na dan poslanci stanujoči v mestu, a ti le v dneh, ko bodo pri sejah deželnega zbora in pri sejah zborovih odsekov.

Druga točka dnevnega reda bila je užitnina. O njej bi imel poročati poslanec Berbuč, a še predno je začel poročati, ustane dr. Tuma ter pravi, da je v poročilu toliko osebnih napadov na njega, da se čuti primorane predlagati, da se to poročilo vrne pravnemu ali pa finančnemu odseku, iz katerih pa bi morali biti izvzeti poslanec Berbuč, dr. Verzeznassi, ki je kot predsednik finančnega odseka poročilo tudi podpisal in pa on (namreč dr. Tuma). Jeden teh dveh odsekov naj bi proučil še jedenkrat to poročilo, o katerem pravi, da je toliko napadov na njegovo osebo, predno bi se prečitalo v javni seji deželnega zbora.

Poslanec Berbuč se temu predlogu protivi ter odločno ugovarja, da bi se v poročilu nahajali osebni napadi; on pravi, da poročilo finančnega odseka ni drugo nego odgovor tega odseka na poročilo o užitnini, katero je spisal v imenu deželnega odbora posl. dr. Tuma.

Posl. dr. Verzeznassi misli, da, ako se hoče, naj se posebno gledé konstatiranja fakt, navedenih v poročilu, to poročilo v smislu Tumovega predloga kakemu odseku odstopi. Konečno je bil sprejet Tumov predlog in poročilo se odkaže finančnemu odseku, da o njem razišči.

Sprejme se potem poročilo dr. Rojica o računih zalogov. Potrdijo se računi za leto 1899 in 1900 ter proračuna za leto 1901 o gospinskem zalogu in onem za ranjene vojake, o katerih je poročal posl. dr. Rojic.

Zadnja točka dnevnega reda se je preložila na predlog poslanca dr. Gregorčiča na dnevni red katere prihodnjih sej in sicer iz razlogov, ker je seja že dolgo trajala in pa ker ni bil dotični načrt zakona poslancem še dostavljen.

Na to prebere posl. Gabršček interpelacijo, v kateri se zahteva od naučne uprave, da uredi tukajšnje srednje šole tako, da bodo odgovarjale deželnim jezikovnim odnošajem na narodni enakopravnosti.

Poslanec conte Panigai je interpeliral vlado, zakaj se je izrekla proti nameravani premembi § 53. lovskega zakona, ki je merila na to, da se mlado pogozdovanje čuva pred divjačino.

Posl. dr. Tuma v imenu vsih slovenskih poslancev je interpeliral vlado zaradi prepočasnega reševanja prošenj za brezobrestna posojila vinogradnikom, katerim je opustošila vinograde trtna uš.

Konečno stavi dr. Tuma predlog tičoč se gradnje lokalne železnice od sv. Lucije do Kobarida in Boveca.

Seja se zaključuje ob 7 uri in pol ter se napove prihodnja seja za prihodnjo sredo.

Dopisi.

Iz učit. krogov. — V „Soči“ št. 77, je dopis iz učit. krogov s Kanalskega. Na ta dopis kratek odgovor in pojasnilo. Dvoje je, kar se posebno zaviha in zlorablja v tem dopisu: versko prepričanje in napredek. Kar se tiče prvega, rečem le toliko, da kdor izpodkopava ugled in čast duhovščini na tak podoben način, kakor to delajo „naprednjaki“, se zastoni bje na svoje katoliške prsi, lažnjivec je! Grešniki smo vsi in svojih grehov nočemo skrivati pod kat. plašč, ali takega pohujšanja bi vendarle ne hoteli imeti na vesti.

Nikdar nismo trdili, da ste samo vi grešniki in samo mi pravičniki! Tako delate vi, n. pr. dopisnik s Kanalskega! Vi hočete vselej in povsod vse veljati, drugi pa nič, čeprav dejanja nasprotno dokazujejo!

Kar se tiče naprednjaštva, uganjate s to besedo pravo pravcato lumparijo. Napredovali res ste, ali ta napredek je za našo deželo grozen: povsod sovraštvo, zmerjanje, prepiri itd. Ako se bo to nadaljevalo, naše ljudstvo popolnoma podivja. In kako bi moglo biti drugače, ko vidi zglede pri onih, ki so mu postavljeni za učitelje! Ker smo si nekateri postavili namen te razmere ublažiti, združiti se s čast. duhovščino in s tem zgled ljudstvu, nam podtikate slabe namene. Ali ni to podlost najnižje vrste? In pri vsem tem hočete veljati še za pravičnike!

Dopisnik — ljudski učitelj se pritožuje, da se je pričela gonja proti „naprednim“ učiteljem, da si dobro ve, ali bi moral vsaj vedeti, da je nasprotno res, da so „napredni“ učitelji pričeli v „Soči“ gonjo proti svojim tovarišem in to na tako surov in neotesan način, kakor še nikdo poprej. Zdaj pa nam podtikate to! To je značajno, kaj ne g. ljudski učitelj! Podtikate nam tudi, da hočemo priti do veljave, do časti, zato da si ustanovljamo svoje društvo. Gori sem omenjal, zakaj si ga ustanovljamo. Zagotavljam tudi g. ljudskega učitelja, svojega tovariša, da ga ni med nami takega, ki bi imel ta namen. To mu lahko dokažemo, ako pristopi k našemu društvu, s tem, da ga izvolimo za predsednika, ako ima sposobnost in ako bo delal pravično in značajno. Se ve, ako si bo domišljeval, da je več nego drugi, bo dražil proti drugim stanovom, iskal le svojih koristi, tedaj naj bo le pri „naprednih“. Ravno tako zlobno sumničenje je tudi to, da hočemo s pomočjo duhovnikov doseči svoje namene. Jaz v resnici ne vem, kaj misli dopisnik s tem. Morda vendar ne misli, da hrepenimo po župnijskih stolih! V naših, učiteljskih službah, pač nimajo nobenega upliva, kakor mi ne v njihovih.

Nasprotno bi bili veliko bolj mi opravičeni trditi o vas, da nočete zapustiti gor. učit. društva, ker sta tam oba zastopnika, g. nadzornik, ker so tam jasli. In ako se vam podtika brezverstvo, kdo je kriv? Kdor ima več zaupanja v Tumo nego v Boga, res ne vem, kaj je, ako ne brezverec. Pa to ni edini slučaj! Bodite prepričani vi „naprednjaki“, da bi mi nikdar ne bili mislili na ustanovitev kakkega novega društva, ako bi bili vi značajni, pravični tudi svojim tovarišem, skrbeli za nepristransko postopanje okr. š. sveta in ne narobe, ako bi ne dajali pohujšanja s svojim nastopanjem in širili podivjanosti in surovosti med ljudstvom. Uzrokov in povodov ste nam dali dovolj, da smo se oglasili. Nikar toraj ne iščite jih pri nas, ampak pri sebi! Kar govori dopisnik o delovanju v šoli, bo vse brezuspešno in prazno, ako ne bo zgledov. Prepričan naj bo tudi, da dosedanjih uspehov ne bi bilo, ako so bile razmere poprej take, kakoršne so sedaj. In poprej je bil na čelu šolstva „klerikalen nazadnjak!“ Ali ni opazil g. tovariš, da že nazadujemo v tem oziru? Ako mi ne pritrdi, ni odkritosrčen ali pa se ne zanima dovolj za šolo. Še eno, dve o „napredni“ stranki, katere se tako krčevito oklepate. Po mojem prepričanju nikakor ne zasluži tega imena, najmanj pa z ozirom na učiteljstvo. Kolikor poznam „naprednjakov“ na Goriškem, so vsi nasprotni učiteljstvu. Vzemimo le „Sočo“, kako je pisala o zboljšanju učiteljskih plač (oziroma držala pri tem vrečo)!

Kako se je voditelj „napredne“ stranke že pri več prilikah izražal o učiteljih in njihovih plačah. Kaj je do sedaj storila „napredna“ manjšina v dež. zboru za nas! Pač podajata Gabršček in Tuma interpelacije o tem in onem, ali ne za učiteljstvo, za svoje najvernejše in najudanejšje slugе. Čemu tudi, saj učitelji derejo pri vsem tem za njima, in če jih bosta odganjala s korobečem, dokler sta „napredna“, ju „napredni“ učitelji ne zapuste. Res veliko moč in privlačnost

ima ta beseda za neizkušence. Nasprotno pa je za učitelja velika nespamet in sramota, da hodi za „klerikalnimi“ poslanci, čeprav so zanj že dosti storili, in še delujejo.

Oj zaslepljenost, kam dovedeš človeka! In kako je z „naprednjaki“ pri okr. š. svetu? Ravno tako! Najhuši nasprotniki učiteljstvu so ravno oni. Ko je šlo za petletnino, kdo je bil za učitelje, kdo proti? Kdo je potem predlagal, da se rekurz odtegne? V obeh slučajih so bili za nas „klerikalci“ in vendar ne nehajo učitelji vpiti, da so nam „klerikalci“ sovražni, nasprotni itd.

G. dopisnik s Kanalskega, napredek je v delu, vestnem izpolnjevanju stanovskih in drugih dolžnosti, pa ne à la Š. v K., kakor je omenjala „Gorica“. No, kar se tiče kolegijalnosti, lahko vzamejo vso odgovornost voditelji; ako bi ti dajali v tem oziru lep izgled, postopali nepristransko in skrbeli za pravice učiteljev, bi se ne bilo treba v tem oziru pritoževati. Da bo zatirani ljubili svojega tlačitelja, ni mogoče zahtevati!

Ako umevate pod besedo inteligentnost zmerjanje, zabavljanje, tedaj vam priznavamo, da ste inteligentnejši, ali jaz menim, da je treba to drugače dokazati. Inteligenca mora dokazati s svojim vedenjem in življenjem, da je vredna tega imena. Razumnik pa, ki se vede slabše od kakkega falota, nam s svojo inteligentnostjo ne imponuje. Pač pa imate to slabost, da hočete po vsej sili vi veljati vse, ali sodba ne pristojta vam, ampak drugim in ti vas vse drugače sodijo.

Mi se pa le smejemo vašim nastopom in pomilujemo vašo inteligentnost.

Iz Kormina. — V neobupljivo krivice se dogajajo dan za dnem na tukajšnjem sadnem trgu. Tržni komisariat je sicer izdal določbo, po kateri naj so izključeni od trga vsi prekupčevalci sadja, ali pa kaznovani z denarnimi globami. Toda kaj se je zgodilo dosedaj? Toliko ko nič! Kaj pomaga dobra volja gosp. komisarja, ki se zares poteguje za pošteno reč, za kar bi mu bili radi iz srca hvaležni, ko pa se občinska uprava ne briga za nobene pravične določbe! Nam se godi le škoda, a pri tem moramo še plačevati po 2 vin. od vsake pletenice, a za drugo nič, da vzdržujemo komisarja, „fini Korminčani“ pa se vsem Bricem smejejo v pest. Na trgu vladajo razni Pepini, Luigi, Sole, Rose in Nanco ter laško društvo in proti njim je vsaka borba pohlevnih Bricev brezuspešna, ker jim občinska oblast daje potuho. S te poslednje strani nimamo torej pričakovati ničesar, ker oni, ki delajo nam krivico, sedijo sami v občinskem zastopu in se kajpada sami zagovarjajo, — imajo torej sukno in škarje v rokah.

Pomoč je sicer mogoča, predrznosti oholih gospodov bi se dalo stopiti na prste, toda v ta namen bi morali mi odložiti svojo slovensko potrpežljivost, ki nas povsodi tepe, ker pokladamo glavo pod stopalo nasprotniku.

Dolžnost je v prvi vrsti naših županov, da se združijo in store odločen korak pri c. kr. glavarstvu v Gorici. Ali če se nikdo ne gane, glavarstvo samo se tudi ne bode ganilo, — treba prositi, da nas usliši. In vas, brijski župani, je zdaj vrsta: branite koristi svojih občanov, kakor vam velevala dolžnost, ki ste jo prevzeli v občinah!

Libušnje, 5. julija. — Škoda uzročena po plohah in nalivih, je neizmerna; ni mogoče popisati je, niti preceniti po vrednosti. Soča je izstopila precej pri Ladrin in drla čez njive, ki segajo prav do reke. Okrajna cesta, ki pelje iz Lader na Kamno, je bila vsa pod vodo in voda je segala še kakih 200 m daleč v smaško polje tostran ceste. Od sv. Lovrenca naprej bila je vsa planjava, na kateri se nahajajo senožeti in njive smaške in kamenske, pod vodo in podobna jezeru, le s tem razločkom, da voda ni stala, ampak drla naprej. Nasledek tega je, da je Soča mnogo njiv popolnoma odnesla; struga je sedaj tam, kjer so njive stale;

druge njive in travniki pa so polni grušča in kamenja; seno in sadeži (sirk, fižol, žito, krompir) so popolnoma pokončani. Preceniti ni mogoče vse škode.

Ročica vzela je most v Ladih pri malnih, vzela je jezove mlinom, stopila čez bregove in poškodovala mnogo polja.

Hudourniki so strašno gospodarili. Cesta med Libušnjem in Smastni je vsa razdrta. Odnegli so na mnogih krajih mnogo zemlje, na drugih pa nasuli grušča in skal na travnike in njive. Med Libušnjem in Vrsnom v tako zvani „Lomberki“ je Hdinu naliv vzela celo njivo, ravno tako Mužarju; — kjer so bile njive, napravil si je hudournik pot; nasproti je n. pr. Petricu nanese toliko šodra, da pravi, da ne pogleda velike svote denara, če bi mu kdo hotel popraviti škodo. Ravno tako razdejano je polje in njive drugih med Libušnjem in Vrsnom, kakor tudi med Vrsnom in Selci. Povodenj je ruvala cela drevesa s koreninami vred in drla ž njimi v dolino. Ni ga skoraj posestnika ne v dolini, ne v bregovih, ki ne bi imel velike škode, mnogi seveda veliko več ko drugi.

Bovec, 5. julija. — Zadnje dni smo čitali o uravnavanju rek, o ukazu ministarstva, naj predložijo deželni odbori načrte o teh. Naši ljudje so se opomnili na sledeče:

Soča teče od čezsoškega mosta, zlasti do Žvikarja, zelo na široko, in si dela vedno večjo strugo; to pa na škodo posestnikom, ki imajo v tej razdalji ob vodi polja in travnike. Ker je breg (ume se, na soško stran) do celapeščén, ga je tekom časa zelo mnogo odnesla in pokončavanje travnikov in polja se širi od leta do leta in to zlasti o povodnjih, kakor je storila voda v posebni meri letos. Pomniti je pa pri tem posebno na jedno nevarnost. Ob cesti blizu „Mute“ (mitnice) preti nevarnost, da Soča, in tega se je bati v kratkem, ako bi se ponavljali nalivi, vzame še ono malo polja, in potem bi jo izpodrivati državno cesto, kateri ni potem več pomoči z lepa. Ako pa pride Soča pri „muti“ enkrat do ceste, tedaj si bo prosto izbirala novi tok in se bo razlivala po vsem polju in cesti od „mute“ do Žvikarja; ne samo polje in cesta, ampak tudi hiše, stoječe ob poti, bi bile končane v tem slučaju. Nekdaj so bile nekatere hiše ob omejenem bregu, oziroma sedanjem Sočinem brodu; pred kakimi 100 leti jih je voda nekaj odnesla, in dotični gospodarji so si morali nove sezidati v sedanjih „Podklopci“ pri „muti“. Zadnje hišo je odnesla voda pred 7—8 leti. Ako hočejo torej obvarovati polje, cesto in hiše od „mute“ do Žvikarja, je samo ob sebi umevno, da ne smejo nič odlasati z uravnavanjem. Pripomnim še, da je zadnja povodenj vzela zopet mnogo brega, mnogo travnikov pa je s peskom zasula.

Politični pregled.

Cesar v Solnogradu.

Naš presvitli cesar potuje jutri v Solnograd, spremljala ga bodeta dr. Koerber in železniški minister. Cesar se bode mudil v Solnogradu več dni.

Deželni zbori.

Deželni zbori se bližajo sploh k zaključku svojega zasedanja. Gališki, gorjenj-avstrijski, dalmatinski in predarelski deželni zbori so že dokončali svoje delo. Tudi tirolski deželni zbor bode težko imel več kako sejo, ker so začeli v njem Italijani obstruirati. Obstruirajo namreč za to, ker so spoznali, da iz trentinske avtonomije ne bo nič. O isterskem deželnem zboru se raznotero ugiblje. Nekateri listi so celo pisali, da misli vlada proglasiti Pulj glavnim mestom Istre ter potem v to mesto sklicati deželni zbor, kjer naj bi dobil svoj stalen sedež. Pa kakor rečeno, to so le ugibanja in najverjetnejše je, da deželni zbor isterski v sedanjih sestavi sploh več ne pride skupaj.

Tudi moravski deželni zbor je zaključen, pa vendar je pred zaključkom glasoval za ustanovitev dveh čeških realn na Moravskem, seveda le z glasovi Čehov in veleposestnikov.

V štajerskem deželnem zboru je stavil poslanec Hagenhofer predlog, da

se dá veleposestvu samo 6 mesto 12 glasov, a ta predlog je padel, glasovali so proti njemu vsi združeni liberalci in s tem pokazali, koliko je liberalcem sploh, naj si pa bodo ti od koderkoli, za ljudstvo.

O našem deželnem zboru pa vemo le to povedati, da bode imel prihodnjo sredo zopet sejo.

Potrjeni zakon.

Dunajski uradni list priobčuje potrjeni zakon, zadevajoč one železnice nižje vrste, ki se imajo dograditi še v tekočem letu 1901.

Kitajske razmere.

Na Kitajskem je zdaj „mir“, ker listi ne poročajo več posebnega od tod. Armade velesil so se poslovile in šle domov, Waldersee, čutivši, da ni prav varno za njegovo — osebo na kitajskih tleh, je silil, da se tudi nemške čete čim prej odpravijo v domovino. Vprašanje je le, kako bode z vojno odškodnino, na katero so zlasti spekulirali Nemci in v ta namen riskirali lepo svoto par milijonov mark za svoje ekspedicijske izdatke. Odškodnina je določena v pogodbi, toda kakor vse kaže, Kitajska je ne bode marala plačati. Jednako je z mirovno pogodbo. Ista se vrti okoli glavnega mesta Pekinga — a za glavno mesto Kitajske si je izbrala kitajska cesarica, ki jedina vlada na Kitajskem, mesto Kaifongfu in se ne mara vrniti več v Peking. S tem je popolno obveljavlo vse, kar se nanaša v mirovni pogodbi na Peking. Resnično pa je, da je sovraštvo cesarice in kitajskih dostojanstvenikov da tujcev še hujske zdaj, nego je bil poprej in da se utedejejo o priliki pojaviti z nova stvari, ki bodo iznenadile velevlasti.

Domače in razne novice.

Imenovanje. — Deželno sodnim tajnikom pri tukajšnjem okrožnem sodišču je imenovan g. Vidoz. Sodnim pristavom za Podgrad je imenovan avskultant gosp. Francišek Maver.

Umrl je v sredo v bolnišnici usmiljenih bratov oni vpokojeni stotnik baron Lichtenstern, o katerem smo poročali, da se je zastrupil.

Posvečevanje bogoslovcev 4. in 3. leta. Nj. Eminenca prevz. kardinal in knezo-nadškof je posvetil pret. nedeljo 7. t. m. v semeniški kapeli v subdiakone sledeče gg. bogoslovce in sicer: Bratuš Romana, Drašček Ivana, Rejec Ivana, četrtoletnike; Božič Izajjo, Hliš Frančiška, Carara Karola, Mosettij Petra, Vodopivec Vincenca, tretjeletnike. — V praznik sv. Mohora so bili posvečeni ravno ti gg. v diakone, tudi v semeniški kapeli ob 7½ — prih. nedeljo 14. t. m. posveti jih pa v mašnike v stolni cerkvi ob 7 uri. Razun teh dobijo dva prva višja redova (subdiakon in diakon) tukaj bogoslovci tržaške biskupije Parapat Juri, četrtoletnik; Ful Ivan in Ukmar Jakob tretjeletnika; v mašnike pa bodo posvečeni v Trstu prih. nedeljo.

Iz reda kapucinskega bo tukaj posvečen z drugimi sedanjimi subdiakoni brat Ferdinand Stadler, bogoslovec 2. leta.

Zrelostni izpiti na tuk. gimnaziji so se včeraj dovršili. Izpit je delalo 25 dijakov, 6 jih je napravilo maturo z odliko. In ti so:

Bolafio, Corbatto Gruntar, Pavlin, Zumin, Gradnik. Z dobrim uspehom prestali so izpit ti-le: Berbuč, Braunizer, Cigoj, Diblas, Frankovič, Ipavec, Korsič, Persič, Šantel, Šturnik, Turel in Žerjal. Pet jih ponavlja izpit čez 2 meseca dva sta padla za eno leto.

Za „Šolski Dom“ so plačali družbenemu predsedniku: Mons. dr. Frane Sedej v Gorici 5 K; prof. Andrej Kragelj za maj in junij 10 K; Valentin Kumar v Gorici 10 K; Ana v B. 20 K; dr. A. Gregorčič za julij 10 K; „Narodna Tiskarna“ za julij 20 K; „Goriška ljudska posojilnica“ vsled sklepa občenega zbora l. 1900 100 K. Hvala vsem darovalcem!

Prejelo naše upravnništvo: čast. g. Fran Stepančič, župnijski upravitelj v Otlici 10 K. Hvala!

Vspored veselice, ki se bode vršila danes popoldne ob 6. uri na dvorišču „Šolskega Doma“, je sledeči: 1. „Slovo od lastovke“, P. Angelik Hribar, petje. 2. „Domovini“, S. Gregorčič, deklamacija. 3. „V hudih zadregah“, vesela igra v onem dejanju, prosto poslovenil E. Kl. Osebe: Gospa Ivana Srebetova; Zlatica, njena hči; gospa Ivana Silova; Ilka, njena hči; Mademoiselle Paimpol, francoska učiteljica; gospica Seršenova, modistinja; Lenka, hišna pri gospej Srebetovi. 4. „Domorodkinjam“, Zamejski, deklamacija. 5. „Večer“, napjev I. Medičev,

harm. E. Aljaž, petje. 6. „Povodnji mož“, zl. Prešeren, deklamacija. 7. „Kdo je to naredil?“, burka v enem dejanju, prosto poslovenil E. Kl. Osebe: Gospa Simončeva; Anica, Zora, Milena, njene pastork; gospodična Severa, oskrbnica. — Vstopnina za osebo 40 vin., sedež 20 vin., šolska mladina plača polovico. — Ker je čisti dohodek posvečen „Šolskemu Domu“, nadejamo se obilne udeležbe. — Igralo se bode na krasnem novem odru.

Šolsko leto v „Šolskem Domu“ se je završilo danes slovesno s sv. mašo v cerkvi sv. Ignacija, katero je daroval veleč. mons. Ivan Wolf, stolni kanonik ob azistenci preč. gg. vojaškega kurata Ranta in kaplana Kovačiča. Krasno in točno so pele pri sv. maši pod vodstvom g. Širce gospodične učiteljice in nekatere gojenke višjih razredov. Orgljal je gos. Komel ml.

Poročilo o ljudski šoli v „Šolskem Domu“ koncem šolskega leta 1900/1. — V začetku šolskega leta 1900/1 je obsegala šola: a) tri mešane razrede in sicer: I. a razr. prvo šolsko leto, II. razr. drugo šolsko leto, I. b razr. prvo in drugo šolsko leto v Cipresni ulici št. 2; b) dva deška razreda: III. razr. tretje in IV. razr. četrto in peto šolsko leto; c) štiri dekliske razrede: III. razr. tretje, IV. razr. četrto, V. razr. peto in šesto, VI. razr. sedmo in osmo šolsko leto. — Vpisalo se je 248 dečkov in 335 deklic, skupaj 583 otrok. Med šolskim letom se je IV. deški razred razdelil v IV. in V. razred t. j. četrto oziroma peto šolsko leto; VI. dekliski razred se je pa aktiviral kot „pripravnica za žensko učiteljico“ ter izločil iz obsega ljudske šole; V. dekliski razred se je razdelil po šolskih letih v V. in VI. razred, vsak obsegajoč po eno šolsko leto. Šola je torej bila organizovana tako: a) trije mešani razredi, b) štiri dekliski razredi, c) trije deški razredi. V teh desetih razredih je ostalo do konca šolskega leta 497 otrok; odštevši prvotni VI. dekliski razred, sedaj „pripravnica za ženska učiteljica“ s 53 učenkami se pokaže, da je med letom izostalo 33 otrok in sicer dva vsled smrti, drugi zaradi preselitve. Sklepna klasifikacija ima ta rezultat: Od 497 otrok je sposobnih za višji razred 386 ali 77,6%; od teh z odliko 102 ali 20,5%; nesposobnih je 87 ali 17,5%; neklasificiranih 23 ali 4,9%. Zelo je oviral napredek nereden obisk; zamud je bilo v mesecih november-junij najmanj 7,4% in največ 19,6% v povprečnem številu. — Učiteljski zbor je bil ta: trije kateheti, deset učiteljic, dve volonterki, dva pomožna učitelja za petje; voditelj šole je bil učitelj „pripravnice za srednje šole“ v „Šolskem Domu“ Ivan Vrščaj. — Vodstvo ljudske šole v „Šolskem Domu“, dne 13. julija 1901.

Tombola v Št. Petru. — Jutri popoldne ob 6. uri se bode vršila v Št. Petru tombola, ki je bila napovedana že za preteklo nedeljo, ki se je pa morala odložiti zaradi neugodnega vremena. — Jutri se tombola gotovo vrši, le ako bi neprestano lilo, bi se seveda morala zopet odložiti, kar se pa upajmo, ne bo zgodilo, ker je navadno dež v tem poletnem času le prehodni in nastane za kako hipno nevihto zopet lepo vreme. — Činkvina znaša 200 K, tombola pa 400 K; po tomboli bode pa koncert vojaške godbe pešpolka štev. 47. iz Gorice. Ustopen koncertu je prost. Čisti dobiček tombole je namenjen slovenskim šolskim zavodom v Gorici in pa slovenskim delavcem. Namen torej je tako plemenit, da ni treba o njem spregovoriti niti besedice. Zatorej se nadejamo, da bode slovensko rodoljubno občinstvo trumoma prihitelo v Št. Peter ter pripomoglo k čim lepšemu in izdatnejšemu uspehu tega lepega podjetja.

Ponavljamo, da oni, ki je proti podpori slovenskim šolskim zavodom v Gorici in ki dela proti njim, ni le nerodoljub, nego je izdajica naše narodne stvari, naj se pa navidezno kolikor hoče baha z rodoljubjem.

Slovinci iz mesta in iz okolice: pridite torej v obilnem številu jutri v Št. Peter!

„Soča“, šentpeterska tombola in naši šolski zavodi. — „Par rojakov bi hotelo spravili narodne zavode v zvezo z „liberalizmom“ in z osebno politiko na Goriškem, da bi jim po tej poti škodovali ter dali odduška svojemu krepostnemu sreč. Goriški Slovenci imajo nesrečo, da štejejo med svoje sinove ljudi, katerih zavist je večja nego poštenost, brezozirnost in škodoželjnost večja nego človečnost, ki se ne pomišljajo sramotiti sebe in brate in narodne ustanove, samo da zadostijo neukročenemu poželjenju in maščevanju.“

Tako je pisala „Soča“ pred deseti leti, ko je še bila narodno glasilo goriških Slovencev. Kar je takrat očitala drugim, to dela danes ona sama pod

krinko „liberalizma“. V predzadnji števecu je na nesramen način proti tomboli v Št. Petru, ker je nje čisti dohodek namenjen revnim dijakom slovenskega Alojzijevega, ljudskim slovenskim šolam in slovenskim otroškim vrtom v Gorici in delavskemu društvu za Gorico in okolico!

Kdor se drzne ruti proti slovenskemu šolstvu v Gorici, kdor se drzne naš „Šolski Dom“ podirati, ta je izdajica našega naroda, ta je drugi Herostrat žalostne slave, pa naj se že imenuje Gabršček ali Tuma. Kdor ne privoščiti male podpore revnemu šolarčku in trepečemu delavcu, ta ni človekoljub, marveč brezsrčen barbar, četudi straši po Gorici v gosposkej suknji in rumenih čevljičkih.

Narodnim Efijsalom, ki se v „Soči“ zaletavajo v naše šolske zavode, kličemo: Le nadaljujte svoje herostratsko delo; čim prej odprete s takim ravnanjem svojim zaslepljenecem oči, tem bolje! Vaše nečedno počenjanje itak ne more več veliko škodovati, kajti razumniki brez izjeme poznajo take tiče in njih petje, oziroma čivkanje, ter odprejo svojo radodarno roko, kjer vidijo, da je koristno ali potrebno, brez ozira na osebe, radi stvari, ki je dobra in podpore vredna.

Tako se vsaj razumemo. — „Soči“ ne ugajajo nekatere slovnične cvetke, katere je morala vtргati zadnjič na naši gredici. Mi radi priznavamo, da take cvetke nič prijetno ne diše, ali „Soča“ naj blagovolji vzeti na znanje, da smo si jih le izposodili pri — njenem vrtnarju. Ako pa „Soča“ spoznava na drugih, da je ta „plével“ tako grd in nečasten za slovenski časnik, zakaj pa ga pusti sama na sebi tako bujno rasti? Mi smo naredili oni eksperiment pač le radi tega, ker se nam „di, da filozofi okoli „Soče“ niso nič kaj dovzetni za — dostojno časnikaško obliko. Hoteli smo torej le govoriti po njih „šprahi“, samo radi tega, da se enkrat — razumemo. Ali pa je bilo to, kar smo rekli, neresnično in nezaslužno; o tem naj si po vesti dajo gospodje okoli „Soče“ sami odgovor, ako se potrudijo še enkrat prečitati „Sočin“ odgovor štajerskemu deželnemu poslancu v „Domovini“.

„Rečem ti, da mi ne porečeš.“ — „Prim. List“ je očital „Sočini“ stranki, da je itovala pri zadnjih državnozbornih volitvah najbolj z vinom in cigarami. Na to je odgovorila „Soča“ 1. decembra na svoj impertinenten način tako-le: „Peklenko zlobni hinavec in zavijač! Prašajte svojo vest, katero puščate doma, kedar stopate pred oltar Božji, kdo toči vino volikem. Vino je teklo, in koliko, po vseh tistih krajih, v katerih so prodali prikalci, in celo kupovali so glas.“ — Gospodje iz farovža delajo sami tako, kakor poroča „Prim. List“, in češ, da nam tega ne bodo očitali drugi, obrnimo to na naprednjake. „Rečem ti, da mi ne porečeš.“ „Namestniki Božji“ in resnicoljubnost, to sta dva pojma, ki se ne moreta nikjer več strinjati.

Isti dan je „Soča“ v nekem fingiranem dopisu iz Škrbine pisala: „Naša stranka se ima boriti proti demoralizaciji ljudstva z denarjem in vinom. Narodni naprednjaki nimamo denarja za vzdrževanje podobnih agentov; pri nas plača srce in navdušenje za blagor in prosvito milega naroda.“

Kolika hinavščina in predrznost! Za vino, cigare, kopune, teleta, koštrune je romala iz „naprednih“ žepov cela vrsta stotakov na razne kraje naše dežele; znana so nam tudi imena teh radodarnih „naprednjakov“. Volilnega vina so toliko potočili, da niso računali še danes poravnani; še danes ni plačano prase, ki je moralo ob zadnjih državnozbornih volitvah svoje mlado življenje tam nekje na Krasu končati. Celó okrajna sodnija v Sežani je imela v zadnjih dneh opraviti z raznimi tožbami. Kar se je pri zadnjih volitvah na račun Tumove stranke popilo in pojedlo, ni še danes vse plačano, zato morajo razne osebe iskati svoje plačilo — sodnijskim potom.

In zdaj se drzne „Soča“ drugim očitati „demoralizacijo ljudstva z denarjem in vinom“ in se drzne trditi, da pri „naprednjakih“ plača le „srce in navdušenje za blagor in prosvito milega naroda“. Farbarji in slepiči!

O sodnih uradnikih. — Pred dvema letoma je prinesla „Soča“ to-le vest:

„Justični minister je prepovedal sodnikom očitno vmešavanje v strankarske borbe, ker trpi ugled stanu in justice same, to je, vera v nepristranost sodnikov in v veljavnost razsodbe. Ako je ta prepoved pri nas na Primorskem.“

Dandanes bi bila taka prepoved brez pomena, ker se obnaša ogromna večina sodnijskega uradništva tudi v tem

oziru popolnoma pravilno. „Sočino“ vest smo ponatisnili le radi par jako mladih sodnijskih uradnikov, kateri menda še ne poznajo dotične ministerijalne prepovedi. Sapienti pauca!

Tumov shod v Vel. Žabljah. — Iz Vel. Žabelj nam pišejo: Želja naših par „napenjakov“ se je vresničila. Preteklo nedeljo imeli so srečo gledati v obličje samega dr. Tume. Ob 3½ pop. se pripelje v vas; ne vedoč kam obrniti, povpraša po znanem svojem pristašu D. Ko mu imenovani vaški „naprednjak“ pride nasproti, si iz osupnosti in iznenadenja zreta brez nobene besede v obraz, kakor oče in sin, ki se po dolgih letih naposled enkrat zopet vidita. Že tu pred shodom je bilo na obrazu dr. Tume brati nekako vznemirjenje, neke obličje, ki bi se dali izraziti z besedami: „To bode žetva slave v primeri s Samotorco“. — No pa malo boljše je vendar bilo. Udeležba je bila jako pičila od strani domačinov, in še ti niso bili njegovi, drugi so vsi bili tujci, nekaj iz Šmarji, iz Ajdovščine in nekaj v poluspanji kričečih Cestnarjev, katerim je dr. Tuma jedino hvalo dolžan za vse na shodu izraženo „navdušenje“ in živio-klice. Po moji in večine ljudstva sodbi rekel bi, da se je dr. Tuma kaj slabo počutil med nami, kajti shod je bil sicer „miren“, a na njem ni bilo pričakovanega navdušenja. Naši „napenjaki“ se sramujejo svojega dejanja, da so shod priredili, kjer niso imeli nobenega pri sprejemu in nikogar, ki bi bil sposoben za predsednika shoda. Da še enkrat dokažem njih maloštevilnost, rečem, da so iskali predsednika okrog katoliško narodnih mož, ali kakor so se svoječasno v pobalinskih dopisih izrazili: krog „klerikalnega nazadnjaštva“. Shod ni imel nobene predsednika. Govoril je dr. Tuma 1½ uro same pogrevane fraze.

Marsikatero grenko bi pa bil okusil, ako bi se ne bili naši prezirno zadržali. Ko je dr. Tuma končal svoj že z drugih njegovih shodov znani govor, je na vprašanje: ima li kdo kaj za predlagati, se oglasil neki Cestnar z nekim vprašanjem na Dr. Tumo. Le ta začne razlagati o „Goriškem razkolu“ in o „spravi“, za katero da je bil on „vsikdar pripravljen“ ob zadnjih državnozborskih volitvah. Med tem ni pozabil tudi se spraviti čez njemu neljube časopise, ob jednem pa je hvalil svoje!

V tem razkladanju se je toliko razvnel in v govor zapel, da je neka razpovedana oseba smešno rekla: o ubogi človek, kaj si toliko plučje napenjaš!

Živio-klice je opravljal otročja družba ter vmes kaki od vinskega duha omamljeni duhovi. Najbolj se je zahvaliti ženskem spolu, kajti te iz radovednosti, dr. Tumo videti, so skoraj odvagale shod... (To se pravi: so rešile — kapital! Op. ur.)

Shod se je zaključil že pred šesto uro ter se je dr. Tuma z gosp. Kocjančičem odpeljal že okoli sedme ure. Zagotovo mu ostane ta shod nad vse v spominu za dolgo, dolgo časa. Našim „napenjakom“ pa svetujem, da naj se učijo od „nazadnjakov“ ljudi vabiti v svojo sredo.

Poskusila pobegniti sta iz zaporov pri sv. Antonu v Gorici neki Alojzij Leonardič in G. Strasser, ki sta zaprta radi tatvine. S posebnimi železi sta že več dni vrtala zid in kmalu bi se jima posrečilo, da bi ga tudi vrtala, a v ponedeljek zasačili so ju pri tem delu čuvaji in tako je bil zdaj njiju trud zaman.

Toča. — V sredo popoldne je toča še precej pobila vse pridelke, posebno pa grozdje v Kronbergu.

Nesreča pri delih vipavske železnice. — V Rojcih pri Dornbergu se je pripetila v torek zvečer malo po šesti uri nesreča, vsled katere je pustil na mestu svoje življenje neki delavec po imenu Janez Harej, doma iz Zalošč. Trije delavci in sicer Janez Harej, Alojzij Doplikar in Jožef Mrevlje so po delu sedeli pod škrapo pred predorom in počivali. Ker se je zemlja za škrapo razmočila, odveznila se je od zemlje in podrta na zdolej sedeče delavce. Kamenje, pesek in zemlja se je usulo na reveže in jih deloma podsulo. Ko so nesrečnike odkopali, je bil Harej že mrtev, Doplikar in Mrevlje pa sta bila močno poškodovana. Poslednjega so morali prepeljati v bolnišnico v Gorici.

Nesreča pri streljanju proti toči. — Miha Kumar iz Oslavja je preteklo soboto streljal z možnarji proti toči. Smodnika je natrosil v preveč razgret možnar, smodnik se uname in ožge Kumarja po licu in očeh tako močno, da so ga morali prepeljati v tuk. bolnišnico usmiljenih bratov.

Streliš. — V sredo o poludne je treščilo v neko hišo v Oseku. Streliš je

močno poškodovala gospodinjino in njeno hčerko. Hčerko je ožgala po več mestih na telesu, osmodila jej je tudi lasé. — Isti dan popoldne je treščilo v neko hišo blizu „ruse hiše“ v Gorici; v podstrešju sta se uneli dve gredi, strela je švigala sem ter tja po sobah ter napravila mnogo škode na pohištju. — Isti dan o poludveh popoldne je strela udarila v neki hrast v Dutovljah na Krasu, pod katerim so vedrili kosci. Posebne nesreče ni bilo. Le soprogo posestnika Ščuke je nekoliko ožgala po udih, da je morala v posteljo, vendar pa je nade, da kmalu okreva. Osmodila je nekoliko tudi njeno hčer. — Isti dan je udarila strela v neko hišo nad Rojci v St. Andrežu. Posebne nesreče ni bilo kakor samo ta, da je vrglo gospodinjino na tla.

Streliš ubila štiri moše. — V ponedeljek 8. t. je ubila strela na nekem travniku med Štorjami in Sinadolom štiri kosce, dva druga pa je nevarno poškodovala. Vsi kosci so doma s Tolminskega.

Živinorejci pozor! C. kr. kmetijsko društvo v Gorici bo v povzdigo deželne živinoreje nakupilo z denarno podporo visokega c. kr. kmetijskega ministerstva za leto 1901 nekaj bikov „belanskega“ plemena, kateri se oddajo v političnem okraju tolminskem.

Prošnje v tem zmislu naj se do 30. julija t. l. po dotičnih županstvih dopošljejo podpisaneu društvu. Bikorejci, kojih prošnje se uslišijo, bodo morali, kadar prejmejo bika, zavezati se, da spolnijo vsa ona pravila in pogoje, ki se nahajajo v pogodbi in dotično županstvo bo moralo za nje poročstvo prevzeti.

C. kr. kmetijsko društvo je pripravljeno preskrbeti nakup živali belanskega plemena, ako ima kdo željo koje kupiti in je tudi pripravljeno preskrbeti nekoliko čistokrvnih brejih krav istega plemena, ter jih oddati zanesljivim živinorejcem za polovico kupne cene in dotičnih stroškov; prednost bodo imeli vsakakor tisti, kateri prevzemajo bike. Za bike, katere se kupi po naročilu, kakor tudi za krave, katere se oddajo po polovici kupne cene, se bo moralo založiti denar že poprej. Drugi pogoji se poizvedo v društvenem uradu.

Poštna vest. — Odbor društvene bolniške blagajne c. kr. neeraričnega poštnege osebja na Kranjskem, Primorskem in v Dalmaciji je izvolil dne 2. julija t. l. iz svoje srede za nadaljno dobo 3 let svojim načelnikom gospoda Frana Fajdigo, c. kr. poštarja v Sodražici.

Pravda Mauroner-Giberti v Trstu. — Dne 8. t. m. je bila na tržaškem sodišču razglašena razsodba v glasoviti pravdi proti državnemu poslancu III. tržaškega okraja Leopoldu Mauronerju in neki gospe Stengle zaradi oškodovanja Eme Mauroner, nečakinje poslanca Mauronerja. Sodišče je razsodilo, da ima Mauroner povrniti svoji nečakinji 106.000 kron in poravnati vso iz te zadeve narastlo škodo. Proti g. Stengle pa je preklicana daritev 40.000 kron.

Listnica uredništva. — Gosp. dopisniku iz B.: Za to številko prekasno dospelo. Prihodnjič!

Dunajska borza.

12. julija 1901.

Skupni državni dolg v notah	99-10
Skupni državni dolg v srebru	99-05
Avstrijska zlata renta	118-50
Avstrijska kronska renta 4%	95-60
Ogerska zlata renta 4%	118-30
Ogerska kronska renta 4%	92-90
Avstro-ogerske bančne delnice	16-40
Kreditne delnice	623-50
London vista	239-55
Nem. drž. bankovci za 100 mark	117-47½
20 mark	23-49
20 frankov	19-05
Italijanske lire	90-95
C. kr. cekini	11-28

Vinko Podgornik,

posestnik in trgovec,
Gorica,

Šempeterska ulica št. 68,

priporoča p. n. občinstvu
svojo trgovino jedilnega
blaga, kakor tudi turšico
itd. itd.

Cene so najnižje.

Harmonij

s 5 oktavami v dobrem stanu se
odda za 500 kron. Kje, pove uredništvo.

„Krojaška zadruga“,

vpisana zadruga z omejeno zavezo
v Gorici,

Gosposka ulica hiš. št. 7.

VELIKA ZALOGA

vsakovrstnega manufakturnega blaga
za ženske in moške obleke, za vsak
stan in vsak letni čas v največji
izberi, kakor: sukno, platno, prte-
nino, Chiffon, oksfort, srovice, vsa-
kovrstne preproge, zavese, namizne
prte; nadalje vsakovrstno perilo, srajce,
Jäger itd. itd.

Vse po najnižjih cenah.

Cene so stalne brez pogajanja.

Naznanilo.

Ker se me išče še vedno na
Travniku št. 11, kjer sem delal prej
in je sedaj tam fotograf Marega,
javljam s tem slavnemu občinstvu,
da se nahaja moj novi atelijé
že dve leti v

Gosposki ulici

št. 7 II. nadstr. v hiši „Gor.
ljud. posojilnice“, kjer je tudi
„Krojaška zadruga“. Atelijé je v
vsakem oziru najmodernejši, naj-
lepši, največji v Gorici, ter urejen
velikomestno.

Priporočaje se tudi v bodoče
naklonjenosti slavnega občinstva, bi-
ležim se z odličnim spoštovanjem

Ant. Jerkič,

odlikovani fotografski zavod
v Gorici, Gosposka ulica 7.

**Tiskovine za prošnje v dosego
brezobrestnih posojil
vinogradnikom**

ima v zalogi

„Narodna tiskarna.“

Proti Železnato vino

malokrvnosti

lekarnarja G. Piccoli v Ljubljani,
dvorn. založnika Nj. Svetosti papeža, po analizi
gosp. profesorja Fresenius v Wiesbaden-u

ima v sebi 90krat več železa

kakor druga po reklamni nezaslužno sloveča
china-železnata vina, katera čisto nimajo
več železa v sebi, kakor vsako ceno namizno
vino.

Vsled tega največje jamstvo za izdat-
nost tega vina pri malokrvnih, nervoznih
ali vsled bolezni oslabilih oseb, kakor
tudi še posebno pri bledih, slabotnih in
bolehljavih otrocih.

Dobiva se v steklenicah po pol litra v
Gorici pri g. lekarnarju Gironcoli. — Zu-
nanje naročbe proti povzetju. III

Odlikovana kleparska delavnica

Artur Makutz

v Gorici

Ozka ulica št. 1. — Via Stretta št. 1.

Priporoča iz lastne zaloge
**Izvrstne in trpežne škropilnice proti
peronospori,**

(prenovljene po Vermorelovi sestavi). Baker
je trd in svetel. Zaliske (valvole) se more
lahko premeniti. — Škropilnica je sestavljena
priprosto in tako, da škropi lahko na tri
načine po volji škropilec.

Cena je zelo nizka.

Sprejemlje v popravo in v prenovljenje
škropilnice raznih sistemov in postreže v
popolno zadovoljnost stranke.

Priporoča tudi stroje za žveplanje sodov iz cinkanega železa, priprave
za obvarovanje vina pred plesnobo in cikanje m pri točenju iz soda (kan), mo-
hove za žveplanje grozdja raznih sistemov, cevi iz gume za vsakovrstne
škropilnice. — Sprejema vsa v kleparsko obrt spadajoča dela, postavlja stre-
lovode itd. itd.

„Narodna Tiskarna“ v Gorici
ulica Vetturini 9.

Ilijada.

Povest slov. mladini.

Prosto po Homerju
pripoveduje

ANDREJ KRAGELJ.

S tolmačem važnejših osebnih
imen ter obsega 273 strani.

CENA:

1 K 40 vin., po pošti 20 vin. več.

Vezana v platno 2 kroni, ozi-
roma 2 kroni 20 vin.

Dobiva se v „Narodni Tiskarni“ v Gorici,
pri knjigotlačih Pallichu v Gorici na
Travniku, pri Schwennerju v Ljubljani
in Florjanu v Kranju.

Anton Kuštrin

v Gosposki ulici h. št. 23,

priporoča častiti duhovščini in slavnemu
občinstvu v mestu in na deželi svojo
trgovino jedilnega blaga n. pr. kavo:
Santos, Sandomingo, Java, Cejlon, Porto-
rico i. dr. Olje: Lucca, St. Angelo, Korfu,
istersko in dalmatinsko. Petrolej v zaboji.
Sladkor razne vrste. Moko št. 0, 1, 2, 3,
4, 5. Več vrst riža. Miljsveče prve in
druge vrste, namreč po ½ kila in od 1
funta. Testenine iz tvornice Žnidaršič &
Valenčič v Il. Bistrici. Zveplenke družbe
sv. Cirila in Metoda. Moka iz Majdičevga
mлина v Kranju in z Jochmann-ovega v
Ajdovščini. Vse blago prve vrste.

Po pošti se razpošilja v zabojčkih
najmanje po 5 Kg. na vse kraje.

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 **GORICA** Via Giardino 8

priporoča
pristna bela
in črna vina
iz vipavskih,
furianskih,
briskih, dal-
matinskih in
isterskih vi-
nogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po želez-
nici na vse kraje avstro-ogerske monarhije v
sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja
tudi uzorce.

Cene zmerne. Roštrežba poštena.

Jakob Miklus,

trgovec z lesom in opeko, zaloga
pohištva, rakev (trug), vinskih pos-
od, stiskalnice za vino in sadje
vsake velikosti, kakor tudi krat-
kočasnih iger slovenskih „Mari-
janje“ t. j. ličnih in trpežnih
miz iz trdega lesu, ki imajo
znotraj tro- ali štiriidelno keg-
ljišče za vrtenci in kegljavnično
blagajno po najnovejši sestavi, za
krčmarje, zasebnike itd.

v Pevmi,

za Soškim mostom, p. Gorica,
priporoča p. n. občinstvu svojo
bogato zalogo, zagotavlja naj-
hitrejšo postrežbo in jako nizke
cene.

